

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 24.

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Sanddal

Emne: Måltidene og mat

Bygdelag:

Oppskr. av: Jølleandvika

Gard:

(adresse): Bratvåg

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

(dugunden)

11) Det var råbeten, duren, nor
og kæld^{ve. ten}? Ein hadde same
vinter og sommur, og hadde
det for seg.

Åbeten var i 6 tida som-
mar. I 7 tida vinteren.
Duren i 10 tida. Nor i 2 tida-
og kældværen i 7-8 tida.

Dugunden (duren) var
kødd måltid, og er det
frankis. Men nei brukar
ein helst ^{nemninga} middag. Det er
berre gammalt folk som
seier duren. Men nor-
nemninga held ein på.
Åbeten er det stult med.
Nå er det margens mat

I gammalt tid d. v. s
ut ikring 1860 åra, hadde
ein kjøt og fleisk i åbeten,
Men berre om vinteren.
Følsomaten var og ålment
Det var kjøtjølve og blande-
jølve. Ein hadde alleid

kyöt-maten og immematen. Ein
 mol det aldri. Kyöt hadde
 kom nye i butik for ikring
 1905. Ein hadde i eit stort
 trog, og butik ei tida oks,
 helst ei tida, ut i butik.
 For Gjøgedalsboen var
 det alltid fregemannen
 som stod for lakkeringa.

Flakbrød hadde ein
 ut svært mål. Ein sat
 bakka i ild lenge og gjerne
 leila uke, var og leilte.
 Det var haarebrød gjort
 ut kvardags. Lefsebrød
 var ringbrød mykje. Og
 skindene bygg eller
 reinhoder, som dei gamle
 sa her.

Karsrupa var mykje
 brukta til morgons, ser
 di om sommaren - alt
 flakbrød og smør. Det
 var lange butik alt
 kaffi og det.

Kyöt, fersk og gjøse
 var alltid røgt. Ein
 røgte med bakke. F
 bars-stova helst. Skindene
 og i ild lenge.

Når ein var ferdig
 med skindene, hadde ein
 skovagrueten. Der var
 og fekk ein Lavatjønn
 når karamellrestene
 var laven, skulle no alltid

4963

inn-á la mat? Í seinare
 tíðum var det kaffi og
 kakka. Det var góðtíu
 matum náð hönnu
 fekk rokkabai. Þá
 stúllu leum jarnit la
 mat.

Þátt fiska ládde ein
 gjeldan. Þátt tinnu vera
 ein fekk ^{þeim} ei lövnu
 nárd. góði di gaudan
 om iktje ládde altfar
 lang veg ut gjöru. Mun
 det var ofte þá at ein
 reistu ut fylum om haustum
 og fekk tali í ei skjeypl
 illa to med beurling.
 Þun sátta ein det.
 Þg ládde leum atlat
 epla om haldanum. Etlu
 ein tola ut samd á la
 epla ut halds.

Epla, góttinnu kom
 ut súddal, di fyrsti, í
 tíða Þinnu var gert um
 (1789-1800).

Þinnu fiska í
 súddalsvatnet og í fjell-
 vatna. Í súddalsvatnet
 er bæði áure og rög.
 Áure er fiski, og
 "rög er rög", þá di
 gæmle. Þun lag á
 aldri rake fiski í súddal.
 Þun at fisku fiski.
 Det var gjeldan ein

Salla kom med. Eller
Rågtå kom.

Men nykomme
tje ut em aldri. Ein
sto i hul tjea & gheio
di ju rågtå, fortel
Randi Raynevaen fra
si barndoms tid. Tjea
var tje nyttende for
om læreren. Og gjærdt
nok det. Sin måte
best sette det. Slike
var det med lærerne
og. Ein statte aldri
kom om læreren. Ein
fødde di anken om.
På Bleshestad var det
i tone om skole
unde tyringgærstikke-
leg mat. Fr statte
kom ut dei, er det
sagt.

Ein skulle aldri
ete kjøtt for det var
års gammelt, fortædde
fallvord Rågtåvaen.
Om dæydde i 1930, 87 år
for hadde det etter
for sin. Og jøse hadde
kom og den skikken.
feste kjøtt ut em
aldri. Det dag sin
nærast ju om nynd.
Men reinsdyrkjøtt
var gjæst. Og det var

nå (1930)
85 år.

hadde en ofte var
 sanna og leiest. Dei
 virst hadde hús manna
 det. Det var i Dyraheio
 dei store fjellveidene
 mellom Suldal og Sæles-
 dalen, som hadde
 makka vi i store mos.
 Der heita som mange
 i Hjötbot. Enn - at
 det mykje ferkt. Men
 en hadde det ut ryeke-
 hjöt og. Røykte det dei.

Sjue hjöt var
 mykje rølmaker som
 sanna i stætte
 Sjuehjöt, flakbröd
 og ryeke. Men det
 var mykje hjöt av
 bukke og var. Bukkehjöt
 var beste ryekehjöt,
 da dei gamle var
 en tok bukken i ægisk
 En rekke hjöt i ryeke
 var gamle gode. En
 var runde gjæci ta det
 for.

Marjonaltellu i
 Suldal i dag er gamle
 hjöt og ryeke. Sjøen er
 dei best lugggreper og
 ertar. Som sanna
 går det mykje gjæci
 Steikt flesh. Flakbröd
 bakninga luddt og

frankos, endå det er der
i sin om højes fladbrød-
gækker i skumbæde.

Kaffierer og mjølje
brøder. Det er væsentlig med
kaffiat mange og
nor. Og mange har
og ellermiddagskaffi. Og
sunde har og teke ut
med te lørdags- og
søndagskvældene. Og
med kakao ut bærte.
Men det er ^{også væsentlig} og mjølje
med mjølje at åb maten
ut bærte.

I de første år, da
norsk eller andre øds-
krigen, har en teke
ut i laga dessert ut
middagen, søndagen
då norsk.

Det er frankos
mange om bærte
brød heime, Torng. Men
det er net mest og mest ut
det at en får det fra
handelsmann og bærte-
og de samme med
Kringle, boller og kaviar.
En teke eller beger sølsis.
Noko gir det og der at det
er så til arbeidstjeler i
for for hustruene.

4963